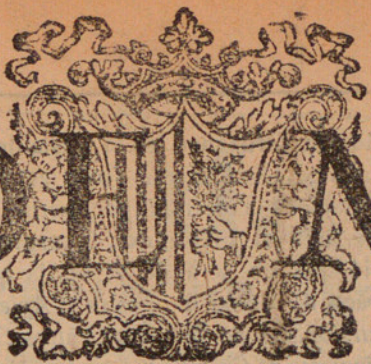

DIARI D'IBERMATARÓ

Redacció i Administració: Barcelona, 13 - Telèfon 255 — ANY VIII — DIVENDRES 23 MAIG 1930 — NUM. 2079 — Subscripció: Mataró, 2 ptes. mes. - Fora, 7'50 ptes. trim.

La humiliant vexació

Sempre hem considerat la llengua com la mostra exterior més anímica de la personalitat d'un poble, i, en el nostre cas, la llengua catalana com l'ànima veritable de la personalitat de Catalunya. Ella ha estat sempre la que ha donat al nostre poble una personalitat pròpia i definitiva i la que l'ha mantingut i mantindrà a través dels segles amb aquella altivesa, bondat i estoïcitat que la fan admirable, bella i forta.

No obstant, avui encara, quan tots els fills de Catalunya comencem a prendre consciència de nosaltres mateixos i volem que se'ns respectin els nostres drets d'homes i de ciutadans catalans, quan encara se'ns manté al paladar el regust amarg de tantes vexacions i ofenses a aquelles coses que ens són consubstancials i que el fet de demostrar-nos defensors dels ideals de catalanisme i llibertat ens representa un honor i una noble distinció, comprovem un dels fets més arbitraris i contrastables que puguem veure, pel fet de que sols poden tenir explicacions i motius vergonyants.

I aquest fet és el de la evident, el de la vexant i humiliant postergació en que es troba la llengua catalana, la llengua nostra en el mateix clos de casa seva. Potser aquest estat tan visible i vergonyós és un cas greu d'inconsciència general. Almenys així ho hem de suposar. Però cal que tinguem present que mentre a la nostra llengua no li donguem tota la importància i tota l'altivesa que li correspon ens fem indignes de parlar-la i de portar el nom de catalans. Ella, que en representació nostra i en nom de tots plegats ha rebut totes les insídies i tots els atacs d'aquells que ens odiaven, té dret a que la vindiquem i honorem. Sense ella no fórem nosaltres.

Avui és la qüestió de la nostra llengua una de les que més ens deu haver de interessar. Es precisament fent-la sobirana a la nostra terra quan demostrarem més incontrastrament la nostra voluntat d'afirmar la nostra personalitat.

Avui encara, la llengua catalana està foragitada oficialment de les escoles i dels centres d'ensenyament. —No és vergonyós que els infants de Catalunya, els nostres germans o els nostres fills, s'hagin de despullar de la seva ànima abans d'entrar a l'escola i s'hagin de martiritzar esforçant-se a aprendre un idioma que no és el dels seus pares? —Que ja de petits s'hagin d'acostumar a veure postergada i rebutjada la seva pròpia, la que parlen a casa i al carrer? —No era odiós que per aquesta causa—que tan mal ens ha fet—haguéssim hagut de veure que per «a parlar bé, distingit i fi» s'havia de fer en un altre idioma?

Avui encara, els nostres Ajuntaments permeten que el nom dels carrers no siguin escrits en la llengua que parla el poble. Avui encara, homes que militen en partits catalanistes i que llegeixen la premsa diària, no estan subscriptos a cap diari català, mostra evident del poc amor a l'idioma propi i inexplicable contrassenyit. Avui, negociants que exhibeixen banderes i cintes barrades als aparadors dels seus magatzems o als carrers, tenen—encara—els rètols en un altre idioma i en aquest altre anunci. —És que la clientela és estrangera? És que la clientela fixa, la del poble o de la ciutat, no mereix que la tractin en català? —És que la clientela marxaria? Avui encara, catalans amb catalans, que parlen amb la mateixa llengua, s'escricuen amb una altra, en general, defectuosament. —És que la nostra llengua, la que parlem, és una llengua inferior? —Quan contràriament té una història brillant i ha estat sempre reconeguda com una gran llengua. (El gran políglota espanyol Menéndez i Pelayo en feu, en certa ocasió, un eloqüent elogi, que, ell sol ens mostra la seva gran importància). Avui encara, a l'oficinista, al guàrdia, etc., encara hi ha qui se li dirigeix en llengua oficial, claudicant llastimosament de la pròpia, a vegades amb evident ridiculesa, per trobar-se enfront d'un altre català. És que algú imposa el deure de parlar-li o de dirigir-se-li en llengua oficial? —No hi ha cap llei ni cap disposició que hi obligui. —És que hom no es sent orgullós, és que a hom li sap greu d'ésser català? —En aquest cas, més hauria valgut que no hagués nascut a Catalunya.

Doncs, avui, encara avui, la nostra llengua no solament es veu foragitada dels llocs públics, sinó que molts catalans que volen fer se respectar la seva personalitat com a tals, comencen per tenir la seva llengua—ànima de la seva personalitat—en aquest lamentable i miserable estat de postergació.

Els catalans conscients tenim el deure de reivindicar-la, com si ens fos una obsessió. És una prèvia qüestió de dignitat cívica, d'honor. És la campanya que ens cal emprendre amb més coratge i valentia.

Patró o obrer, conservador o progressista, tot ciutadà de Catalunya té el deure de plantejar, com a prèvia, la primacia de la llengua catalana dins de l'organització a la qual pertany i la voluntat d'obtenir-la en tots els actes de la vida.

Josep M. Plans

Aquest número ha passat per la censura governativa

Llibres i revistes

Biblioteca «A tot Vent» (Històries Curtes). *Tres històries cruels* per Ernest Martínez Ferrando.

Ben inaugurada la sèrie catalana de la col·lecció Històries Curtes de la Biblioteca «A Tot Vent». A dir la veritat hom no podia començar millor.

«Tres històries cruels» d'Ernest Martínez Ferrando és un llibre excepcional. Aquest escriptor és un artista del matís, de la finor i de la profunditat psicològica. Algú ha dit d'Ernest Martínez Ferrando que és el Txéhov català. Caldria dir que és un Txéhov amb pregoneses Dostoievskianes. És un gran poeta de la vida interior, un psicòleg punyent i

dolorós. La seva obra és d'un sensitiu afinadíssim doblat d'un gran i suau artista. Res en ell no és violent, tot esdevé en aquella mitja llum misteriosa de l'ànima, sense esclats sorollosos, però amb una plena i pregona veritat real i poètica alhora. «Tres històries cruels» marquen una fita en la literatura narrativa catalana.

Son l'obra d'un mestre contista. Totes les narracions del volum tenen un vivíssim interès novel·lístic. Augurem a aquest llibre, un dels millors que existeixin en català, un gran èxit de públic i de crítica.

—A la CASA PATUEL poden veure funcionar l'aparell més modern per a fer l'ondulació permanent, totes les senyores que ho desitgin.

El nou contracte d'il·luminació pública

El 31 de desembre de 1928 va finir el contracte que tenia l'Ajuntament amb la Companyia General d'Electricitat per l'il·luminació de la ciutat.

Es va fer un concurs per l'anterior Ajuntament: s'hi presentaren la mateixa Companyia i D. Antoni Mola, aquest darrer oferint l'instal·lació a Mataró d'una Central productora de fluid elèctric però l'Ajuntament, després d'un informe dels tècnics municipals, va refusar les dues proposicions, fonamentant el refús en que les dues no s'ajustaven a les condicions formulades per a aquest concurs.

Se'n va convocar un altre, i en aquest, per la mateixa causa també es refusà per idéntic motiu, si bé en aquest solament s'hi va presentar la Companyia General d'Electricitat. L'Ajuntament va acordar la municipalització del servei i es feren diferents treballs i visites a poblacions sense complir els requisits de l'Estatut i Reglaments vigents.

A part d'aquesta diligència, els representants de l'esmentada Companyia van presentar una darrera proposició i no essent atesos van interposar recurs davant del Tribunal Contenciós Administratiu Provincial.

Així va transcórrer el temps sense decidir-se i l'actual Ajuntament va trobar l'assumpte en aquest estat.

La comissió mixta de Foment i Eixampla es va encarregar seguidament d'estudiar aquest important afer. Laboriosament ha estat l'estudi i després d'una sèrie d'entrevistes i negociacions s'ha arribat a conèixer i aprovar pel Ple de l'Ajuntament el contracte del qual a continuació extractem el més important.

La Companyia General d'Electricitat suministrarà el fluid elèctric que necessita l'Ajuntament per a l'il·luminació pública i serveis i dependències municipals.

La duració del contracte serà de quinze anys a partir de primer de gener de 1931. Transcorregut aquest temps, si un any abans no es donés per acabat es considerarà prorrogat per un altre i així successivament fins que s'ompli aquest requisit.

La Companyia accedeix a que el preu tingui efectes retroactius per al consum de fluid durant els anys 1929 i 1930.

El suministro de l'il·luminació pública es verificarà en la forma indicada per l'Ajuntament. Totes les despeses seran de compte en càrrec de la Companyia segons pressupost acceptat per l'Ajuntament.

Els materials seran reconeguts prèviament.

El preu del suministro d'il·luminació pública serà de cent mil pessetes anuals pagadores per dotzaves parts. Mentre l'Ajuntament no cobri a la Companyia arbitris o impostos establerts o per establir, al seu càrrec, que gravin la producció, conducció, transformació, distribució i venda del fluid la Companyia efectuarà en les factures mensuals un descompte equivalent a un 40 per 400 de l'import del fluid.

En aquest preu va comprès, a més del fluid la conservació i entreteniment de la xarxa i aparells de recanvi de bombetes, neteja i tot el que sia necessari per al bon servei.

L'Ajuntament podrà variar l'emplaçament dels llums i el consum de les làmpares, abonant a la Companyia les despeses que això li ocasioni.

L'Ajuntament, a canvi de les despeses que ocasionarà a la Companyia la nova instal·lació prevista, l'autoritzarà per a que pugui retirar o modificar les

Crònica dels Estats Units

ELS PERIÒDICS

En totes les nacions d'Europa els principals periòdics són sempre els de la capital. A qualsevol ciutat d'Anglaterra trobareu el *The Times*, el *Daily Mail* i els altres que es publiquen a Londres. En tota Alemanya es pot comprar el *Berliner Tageblatt*, el *Berliner Zeitung am Mittag* etc. No hi ha una petita localitat de França sense una abundant provisió de *Le Journal*, *Le Matin*, etc. etc. I així a tot arreu. Però en els Estats Units les coses van d'una altra manera. La circulació dels periòdics queda pràcticament limitada a la ciutat que els produeix.

La consideració de la distància entra molt en aquest fet. Un diari de Nova York triga quatre dies en arribar a Los Angeles i es comprèn que no interessen els lectors d'aquesta darrera població. Cada localitat dona preferència al seu periòdic, car li proporciona totes les notícies que donen els més importants i a més li explica el que s'esdevé en la seva pròpia ciutat i els seus entorns.

El nombre de periòdics que es publiquen a cada població és molt petit. Generalment n'hi un de sol i es publica pel matí. Moltes ciutats de més de mig milió d'habitants compten solament amb dos diaris: un que surt pel matí i un altre que apareix en fer-se fosc. Tenen tots la mateixa informació car estan abonats a les grans empreses de notícies que els proveeixen de tot allò que pot interessar el públic.

Tots els diaris donen gran quantitat de paper, car tenen moltíssims anuncis dels comerciants i industrials locals. Són cars, ja que costen cinc cèntims (uns 45 cèntims de pesseta) i els diumenges 10 cèntims car publiquen edicions extraordinàries. Un número de diumenge del *New York Times* és quelcom formidable. Publica 12 seccions amb un total d'unes 130 pàgines, de manera que el seu volum i el seu pes són coses molt considerables. Els nois que venen aquests diaris pels carrers no poden portar-los i el que es fa és distribuir-los per mitjà de camions automòbils, deixant en la vorera una pila de paper més alta que el mateix venedor, el qual veu amb satisfacció com va minvant d'alçada.

La confecció dels periòdics i l'importància de les distintes seccions està variant continuament segons els gustos i les exigències del públic. Fins no hi ha gaire eren els crims el que cridava més l'atenció en el periòdic i les informa-

columnes, repises, aparells i llums que hi ha actualment en servei, mentre que la nova instal·lació s'ajusti al que es consigna en aquestes bases. Quedaran, doncs, propietat de la Companyia totes les línies de distribució i les instal·lacions i aparells de l'il·luminació pública, excepte el canalobre de la Plaça del Rei, i correrà al seu càrrec la conservació i entreteniment de tota l'instal·lació.

Si l'Ajuntament vol rescatar l'instal·lació haurà d'indemnitzar a la Companyia del seu import, descomptant-se un 4 per 100 per cada any de vigència del contracte.

El servei d'il·luminació pública serà sempre i en tot cas preferent al particular i la Companyia haurà d'assegurar-lo per cada una de les línies d'alta tensió que afluïxen a la nostra ciutat.

El fluid suministat a les dependències municipals serà facturat per comptador al preu de 35 cèntims per kilowat-hora.

cions criminals apareixien en primera plana amb uns titulars molt grans. Actualment el que té més importància és l'esport.

Els ianquis es van afecionant molt per l'estadística i això té molts avantatges, com tots ja sabeu. Una recent estadística del periodista H. Wischart ens afirma que durant el passat any de 1929 en tots els periòdics americans l'ordre d'importància dels afers—importància mesurada per l'espai ocupat en el periòdic—és el següent: Esports.—Notícies polítiques nacionals i estrangeres.—Finances.—Aviació.—Desastres i coses rares.—Articles i notícies sobre la prohibició.—Crims, escàndols, misteris.—Radio.—Religió.—Ciència.

Com es pot veure els esports i les finances figuren en els primers llocs de la llista i això és degut més que a altra cosa al que tenen de joc. Són molts els que juguen en les apostes de carreres de cavalls, partits de «base-ball», etc. i són també innombrables els que especulen amb els valors bursatils. La «United Press» que proveeix de notícies a més de la meitat de periòdics diu que fa tan sols tres anys donava a cada diari la notícia dels resultats dels partits i carreres en dues o tres poblacions i ara ha de proporcionar els resultats de vuit o deu ciutats diferents. Fa deu anys, quan el crim i els escàndols figuraven en primer lloc, els diaris no deien ni una paraula de religió i de ciència i avui tenen molta més importància que la revista d'espectacles o els ecos de societat que no figuren en l'anterior relació pel poc espai que se'ls destina.

Un altre periodista, Mr. Bckel, ha tingut la paciència de formar una altra llista estadística amb els noms de les persones que han estat nomenades més vegades durant l'any 1929 pels periòdics i són: I, President Herbert Hoover. II, El rei d'Anglaterra i el Príncep de Gal·les. III, Benet Mussolini. IV, Lindbergh. V, Ramsay MacDonald. VI, Lloyd George. VII, Henry Ford. VIII, G. B. Shaw, i IX, O. D. Young.

El que resulta innegable per a tot observador imparcial és que la Premsa dels Estats Units ha millorat i està millorant moltíssim en tots els ordres. Abans era un dels principals escàndols i avui és un gran element d'informació i cultura.

Rodamon

Nova York, abril 1930.

(Prohibida la reproducció)

Quan l'Ajuntament hagi portat a cap les obres de reforma i ornamentació del Saló de Sessions la Companyia ofereix efectuar una instal·lació gratuïta completament com obsequi a la Corporació Municipal.

La Companyia General d'Electricitat suministrarà el fluid necessari per a les instal·lacions de força motriu de l'Ajuntament al preu de quinze cèntims kilowat-hora, sense cap cànon ni càrrega.

Per a efectuar l'instal·lació general d'il·luminació la Companyia podrà col·locar en les façanes de les cases els elements necessaris.

L'enginyer municipal podrà comprovar en qualsevol moment si es compleixen les condicions del contracte.

Segueixen altres disposicions de caràcter econòmic i d'un interès més relatiu.

: IMPREMTA MINERVA :
llibreria, papereria, objectes d'escriptori

FOTOGRAFIA AMER

Sucursal de Barcelona

COMUNIONS. - Retrats al preu que vulgui. - Regal d'una ampliació a tots.

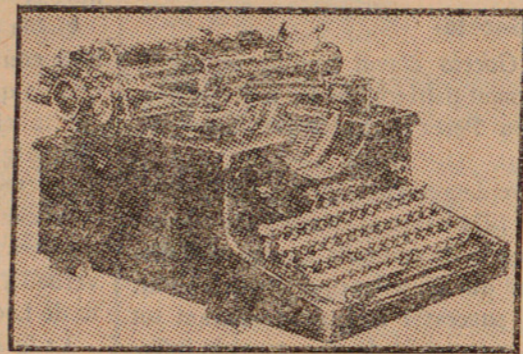
Carrer Reial, 332

MATARÓ

JA HEU EXAMINAT ELS NOUS MODELS DE MÁQUINES D'ESCRIURE **TORPEDO 6**

Es el producte de l'experiència de la fabricació de més de 30 anys. Es fabricada emprant el millor material en sa major part Alemany. Reuneix totes els avantatges de les millors màquines Alemanyes i Americanes, però amb línies més elegants. N'hi ha prou amb un cop de ma per a desmontar el carro amb que treballem per a substituir lo per altre per a treballs urgents.

Màxima senzillesa per a recanviar el rodet tou per altre de major duresa, el qual vos permetrà obtindre un nombre de còpies clares i llegibles com no fareu amb cap altra màquina d'escriure.

Un infant és suficient per a treure la conducció del paper, desmontar completament el carro i fins realitzar ell mateix la neteja. Amb la MAQUINA TORPEDO 6 suprimireu les neteges generals sempre molestes i enutjoses.

IMPREMTA MINERVA us convida a examinar les màquines TORPEDO 6 en el seu estatge: Carrer de Barcelona, 13 - Mataró. Demaneu fascicles i demostracions gratuïtes.

Representants exclusius: ALBIOL Gns. i Riera, S. L. - Passeig de Gracia. 42 - Barcelona

USTED DEBE

adquirir un ejemplar de la extraordinaria publicació

Barcelona

en el año de la Exposición Internacional 1929

La mejor guía del turista, con diversos itinerarios, descripciones y grabados de Monumentos, Museos, Archivos, Edificios públicos e históricos. Señas de todo el Comercio e Industria. PLANO DE LA CAPITAL con sus calles. MAPA DE LA PROVINCIA EN COLORES. REGALO DEL PLANO OFICIAL DE LA EXPOSICIÓN

2.500 páginas encuadernación lujo. 20 Pesetas en toda España en Librerías y la Casa editora Aguilar Reilly-Galland y Riera Editores S. A. Enrique Granados, 68 y 69 - BARCELONA

LAS ENFERMEDADES DEL ESTOMAGO

y de los INTESTINOS

MALAS DIGESTIONES, VÓMITOS, DOLOR DE ESTÓMAGO, INAPETENCIA, DIARREAS, DILATACIÓN Y ÚLCERA DEL ESTÓMAGO,

se curan positivamente con el

ELIXIR ESTOMACAL SAIZ DE CARLOS

poderoso tónico digestivo que triunfa siempre

VENTA: PRINCIPALES FARMACIAS DEL MUNDO

ES LLOGA

Magatzem espaiós, en el centre de la ciutat i al peu de la carretera. Raó: Reial 341,

ARTRITISME, REUMA, GOTA, NEURASTENIA, Etc.
ANTIC BALNEARI TERMAL
de CALDES D'ESTRACH (Caldetes)

Telefunken-Radio

Receptors enxufats a la corrent

Els trobareu en el

Dipòsit exclusiu en aquesta Ciutat de

JOSEP CASTANY

Riera, 47

Abans de decidir-vos a comprar cap altre marca de receptors,

veniu a sentir primer aquesta

Venda al comptat i a terminis

Mobles Josep Jubany

Riera, 53 - MATARO - Barcelona, 9

Dormitoris senzills	des de	295 Pessetes
» amb armari l'una.	» »	400 »
» » de dues llunes » »	» »	600 »
Menjadors des de	» »	250 »
Despatxos estil Renaixement	» »	475 »

Vendes al comptat i a terminis :-: Facilitats en el pagament

MOLT AVIAT

s'establirà en aquesta ciutat una

Agència Sucursal de compra-venda de finques

Aquesta Agència cobrarà una reduïda comissió per traspàs fet i no carregarà cap quantitat sobre les finques per les negociacions directes entre propietaris i compradors.

Serà regentada per personal de reconeguda solvència i provada honradesa.

Es ven un baix

de nova construcció a la Ronda d'Alfons XII, n.º 119 lliure de tota carga. Per 11 000 ptes. Tracte directe. Raó allí mateix.

Modistes

Oficials adelantades guanyant de 6 a 7 ptes. diàries, es necessiten de seguí la, a Casa Torres, carrer Bonavista, 4, junt al Passeig de Gràcia.—Barcelona.

CORREDOR - PLAÇA

Es necessita jove que disposi d'una o dues hores al dia. Bona comissió. Dirigir-se a C. Lluch, Olivar, 9. — Arenys de Mar.

: IMPREMTA MINERVA :
llibreria, papereria, objectes escriptoris.

JOIERIA - PLATERIA - RELLOTGERIA - OPTICA

Francisco Fábregas

SUCCESSOR DE L'ANTIGA « CASA RECODER » — FUNDADA EN 1774
Gran assortit en regals de Primera Comunió.

Enric Granados, 45

Mataró

IMPREMTA MINERVA. — Extens i variat assortit d'Estampes i Recordatoris de Primera Comunió.